

(۴۹۴)

دیوان

تعمت (سید نورالدین شاه نعمت‌الله بن عبدالله بن
محمد بن عبدالله بن کمال الدین)

(م . ۸۰۹)

بالتأیة ۱۶۷ x ۱۸۲ - جلد ماغری مشکی ترنج و گوشه برینه
متگنه بوتله سرخ زسینه ملانی، اندرون تیماج سرخ ماده - کاغذ بخارانی
جدول زرین - سرسنگها بلاچورد وزر و جای عنوانها یاش - بکسیرلوج
مذهب مرصع عالی که در کتیبه آن عنوان کتاب بلاچورد روی متن زر
نوشته شده است - ۲ . ۹ صفحه ۱ هر صفحه ۱۷ سطر ، هر سطر یک بیت
۸ - میلیمتر - خط نستعلیق کتاب متوسط - بدون رقم - تاریخ تحریر مال
(شماره ۱۲۴۵) نسخه مشتمل است بر : یک مقدمه متورکوتاه یعنی
قصاید و مقطعات - ترجیعات - سبزه‌آدات - تزییلات (مرتب) مثنویات
مقطعات - رباعیات (مرتب) - مفرد است .

آغاز : « الحمد لله الذی عین الاعیان ... »

« خوش بگوای یا ربسم الله بگو هر چه میجوئی ز بسم اله بجو »

پایان :

« خوش سبهاست یکرمان بتشین وز لب ما گلی دومه بر چین »

« یا ناظرأ سل یا الله مرحمته علی المصنف واستغفر لصاحبه »

« واطلب لنفسک من خیر تربیدها من بعد ذلک غفراً نامکاتبه »

« قد فرغ من تحریر هذا الكتاب الشریفة فی شهر سنه ۱۰۹۰ هـ الهجرة »

بسمان ۱۲۸۲ از عرض ناصرالدین شاه گذشته است .

شاه نعمه الله

باندازه ۱۶۳ x ۲۶۵ - جلد تبحر عثمانی تونج و سر تونج بوبند
 منگنه طلاپوش ، اندرون تبحر تریاکی جدول مذهب - کاشغرنامی
 لغودی جدول زرین - بکه مروج مذهب مرصع عالی که در کتبیته آن
 روی متن ازبوتنه اندازی بخط ثلث خوش بنفیداب تحریردار «بمسلفه
 نوشته شده است - ۸۱۲ صفحه ، عرض صفحه ۱۷ سطر ، هر سطر یکصد بیت
 ۸۰ میلیمتر - خط نستعلیق کتابت متوسط - بدون رقم و تاریخ تحریر
 (قرن ۱۱) . (شماره ۳۹۰)

نسخه مشتمل است بر : غزلیات (مرتب) - قصاید (مرتب) -
 ترجمیات - مقطعات - رباعیات (مرتب) - مقرر است (مرتب) .
 آغاز :

« جام گیتی تمامت سید با جان و جانان ماست سید ما »
 پایان :

« بیای تر آنک سرمست سرانی اگر اقی چوماخوش بر سرانی »
 مهرها و دنداشنها را محور کرده اند و کیفیت ورود بکتابخانه
 معلوم نیست .

شاه قاسم انوار

باندازه ۱۴۵ x ۲۳۵ - جلد میشن مشکی قهوه‌ای ضربی عالی
 من نقش درخت و جانوران ، حاشیه بند رومی یوته اندازی ، اندرون میشن

عناهی ترنج و گوشه بریده سوخته معرق عالی زمینه فیروزه‌ای بوته‌عناهی -
 کاغذسمرقندی جدول زربین زرفشان - عنوانها بزر و لاچورد - یکممرلوح
 مزدون مذهب مرصع لاچوردی که در دو صفحه اول چهار لچکی مذهب
 مرصع دارد - ۱۱۵۸ صفحه که در هر صفحه شش مصراع بچلیب و چهار
 مصراع بطول صفحه نوشته دارد و جمماً هر صفحه ۱۰ بیت است - خط
 نستعلیق کتابت جلی خوش قدیم - رقم قاسم - تاریخ تحریر سال ۹۱۶
 (شماره ۴۸۴)

نسخه مشتمل است بر: غزلیات (مترتب) - ترجیعات - دو مخزل
 بلهجه ترکی - غزلیات بنهجه گیلکی - مقطعات - مثنویات - رباعیات.
 آغاز:

«من بیماره سودازده سرگردانم که باوصاف خداوند سخن چون رانم
 پایان:

«ما اهل کمالیم و زما هر نفسی صدگونه تعیت است براهن کمال
 «تمت هذا لديوان علي يد ائمه انضعيف الآلام في غره ذي حجه سال ۱۱۹۶
 در تاریخ سال ۱۲۱۸ نسخه جزو کتابخانه محمد ولی میرزا این
 فتحعلیشاه بوده و سال ۱۲۳۲ از عرض فتحعلیشاه گذشته و بالای صفحه
 اول نام او در ترنجی روی متن زر بستیداب نوشته شده و سال ۱۲۸۲
 از عرض ناصرالدین شاه گذشته و بالای صفحه اول بهر او هست -

(۴۹۷)

گلیات

شاه قاسم انوار سید معین الدین علی بن فصیر الدین

هارون بن ابوالقاسم حسین تبریزی

(م . ۸۳۷)

باندازه ۱۴۵ × ۲۳۵ - جلد میشن مستکی عطف و حاشیه بنگنه

مذهب جدید - کاغذ اصفهانی جدول زرین - عنوانها بزر و شگرف و لاجورد -
 بسیاری از صفحات وصالی شده - در صفحه اول متن و حاشیه مذهب
 مرصع خوش که در میان هر صفحه پنج سطر از آغاز کتاب نوشته شده
 و بین سطور طلائع اندازی منقش است - ۴۱۶ صفحه ، هر صفحه ۱۵ سطر
 و هر سطر یک بیت ۸۵ مینیمتر - خط نستعلیق کتابت متوسط - رقم عالم
 الدین اخصیکتی - تاریخ تحریر سال ۹۷۲ . (شماره ۴۸۳)

نسخه مشتمل است بر : غزلیات (مرتب) مثنویات منفرد -
 مقطعات - رباعیات - ترجیحات - مثنوی صمدیقام - مثنوی عرفانی دیگری
 با مقدمه مثنوی - ایضاً یک مثنوی با مقدمه مثنوی - رساله اصطلاحات
 عرفا . (در غزلیات با قافیه نون یک غزل بهلجه گیلکی دارد .
 آغاز نامه نسخه پیش .

بایان

« یکام تو یاد همه کار تو خداوند گیتی نگهدار تو »

« تمام شدند یوان حضرت سرشد السالکین قطب المحققین حضرت امیر
 بزرگوار شاه قاسم اتوار قدمی الله سره العزیز . یفرموده جناب محب الفقراء
 والعلما اعنی خدمت شفق شعاری مقرب الحضرت السلطانی خواجه بابا و
 و ترکستانی علی بدالفقیر الحقیق عالم الدین بن نمیخ احمد اخصیکتی .
 فی تاریخ شهر ذی الحجّه سنه نهصد و هشتاد و دو . »

بسیاری از یادداشتها و بهرها را محو کرده اند ولی پیداست که
 در حدود سال ۹۹۷ نسخه متعلق به « احمد صادق بن عبدالسمیع طهوری
 عبدقی عمری حسینی نقشبندی . بوده است و مجمع مهرهای المسمیع را
 در اوراق کتاب میتوان خواند - و بسال ۱۲۷۰ نسخه در تملک مجمع
 الدین حسینی کمره ای بوده بسال ۱۲۷۱ برای کنایخانه خریداری شده
 و بسال ۱۲۸۲ از عرض ناصرالدین شاه گذشته و بنسبت صفحه اول مهر
 او را دارد .

(۴۹۸)

گوری و چوگان (معالنامه)

عارفی هروی

(۸۴۲ - ۲)

یاندازد ۱۴۰ × ۲۲۰ - جلد میشتن نریاکی تریج و نیجترنج و
گوشه ضربی طلاپوش ، اللارون تریج و نیجترنج و لچکی سوخت معرق
زمینه لاجوردی عالی اندکی ریخته سچاف میشتن سرخ جدول مذهب
صفحات متن و حاشیه کاغذ بن عدلشاهی حاشیه چهره ای جدول زرین
حواشی تماماً تشعیرمازی مذهب عالی - عنوانها بقلم زر تحریر در صبا
تذهیب و ترصیح نوشته شده - بک سرلوح مذهب مرصع عالی - دو صفحه
اول بین سطور برته اندازی و هر صفحه یک تسمه مذهب مرصع دارد -
در غالب صفحات لچکیهای مذهب مرصع عالی - یک مجلس میناتور عالی
پشت صفحه اول در تریج و نیجترنج و تریج مذهب مرصع عالی بقلم
صیاداب نوشته شده است ؛ « برسم کتبخانه شهریار ابوالفتح بهرام
جم اقتدار » (که آئینه این تریج بعد الحاق شده است) - ۳ - صفحه هر صفحه
۱۲ سطر ، هر سطر یک بیت - خط نستعلیق کنایت خنی خوش - رقم
سلطانعلی مشهدی - تاریخ تحریر سال ۸۷۴ . (شماره ۴۸۶)

آغاز :

« زان پیش که حسب حال گویم از صنایع ذوالجلال گویم »

بایان :

« تا هست فلک بقای مه باد بر دست فلک دعای شه باد »
« وفق یکنایته هذ النسطة المنقومة اقل النکانین سلطان علی بن محمد
المشهدی ، فی رابع ذی القعدة سنة اربع و سبعین و ثمانمائة ، بدار السطة
هراة حمیت عن الاقات والیبات »

نسخه بتاريخ شهر ربيع الاول سال وارد کتابخانه شده است -
 بسان ۱۱۰۵ از عرض شاه سلطان حسین صفوی گذشته و بسان ۱۲۳۲
 از عرض کهنشاه دور حاشیه صفحه اول تا ما و سفیداب روی متن زر
 در تزیینی نوشته شده - بسان ۱۲۸۲ از عرض ناصرالدین شاه گذشته
 در بالای سر لوح مهر او است .
 (۴۹۹)

عارفی

باندازه ۱۶۵ × ۲۵۵ - جلد متوای روغنی زبونه مشکی بوته
 مذهب فرسوده و لوژ دارد صفحات متن و حاشیه کاغذ متن معرقندی، حاشیه
 الوان زرشان جدول زرین عنوانها بشنگرف - بکک سرلوح مزدوج مذهب
 مرصع خوش بشنگرف روی متن زر نوشته شده است - ۲۸ صفحه، هر صفحه
 ۱۰ سطر، هر سطر یک بیت - خط نستعلیق کتابت خوش - رقم سلطان
 حسین عروسی - تاریخ تحریر سال ۹۶۳ . (شماره ۴۵۶)
 آغاز : نامه نسخه پیش .

پایان متن : مانند نسخه پیش و اتمامه دارد : « کتبه العبد سلطان
 حسین الهادی علی سبیل الصریحه فی شهر سنه ۹۶۳ یدار الفاخره بخارا
 حمیت عن البلیایا در خانقاه جنت اشتباه قطب الاولیا : ه خواجه محمدی و ما
 قدس سره نوشته شده .
 بحال ۱۲۸۲ از عرض ناصرالدین شاه گذشته است .
 (۵۰۰)

گویی و چوگان (حالنامه)

عارفی

باندازه ۱۶۵ × ۲۴۰ - جلد ابره تمیاج قهوه‌ای ضربی طلا بوش

اندرون نیماج جگری تریج و لیعتریج و کنج سوخت معرق مذهب
 زمینه لاجوردی و سبز اندکی فرسوده - صفحات متن و حاشیه کاغذ
 متن قطعه بخارانی شکری زرفشان غبار ، کاغذ حاشیه الوان تشعیرسازی
 مذهب عالی که در هر صفحه دو تریج و یک لیعتریج مذهب دارد -
 صفحه اول و صفحه آخر تماماً حککاری - دو صفحه بعد دو مجلس چوگان
 بازی بیتاور عالی ؛ حاشیه تشعیرسازی - عنوانها پسفیداب روی متن زر
 در سر سخنهای مذهب برصع عالی نوشته شده است - یک سرلوح سردوچ
 برصع عالی ۱۴ صفحه ، هر صفحه ۱۲ سطر یک بیت ۵۶ میلیمتر - خط
 نستعلیق کتابت خفی خوش - رقم میرزا محمد ترکستانی - تاریخ تحریر
 سال ۹۸۳ . (شماره ۱۰۰۳۸)

آغاز: نامه نسخه پیش .

پایان متن: نامه نسخه پیش ، اضافه دارد ؛ دکتبه العبد المذنب
 میرزا محمد بن شاه محمد ترکستانی شفرز نوید و سترعیوبه فی شهر محرم سنه
 ۹۸۳ «

تمامی یادداشتها و مهرها را محو کرده اند فقط اثری از بهر این
 کلمات بخط میرزا مهدیخان نادری بیداست . و عقب اولاد ذکور
 و اثری از تاریخ عرض نامرالدين سال ۱۲۸۲ .
 (۵۰۱)

گوی و چوگان (حاشیانه)

عارفی

باندازه ۱۶۵ x ۲۵۵ - جلد ماعری مشکی تریج و لیعتریج و
 کنج ضریبی طلاپوش عالی ، اندرون نیماج سرخ بغدادی سانه جدول
 مذهب - صفحات متن و حاشیه کاغذ متن سختائی سمرقندی نخودی

زرقشان جدول زرین - جای عنوانها بیاض - بکے سرلوح مذهب مرصع
 و سر فصلها و لچکی ها در متن مذهب مرصع ممتاز - ۵۰ صفحه، هر صفحه
 ۱۲ سطر، هر سطر یک بیت - خط نستعلیق کتابت خوش - رقم عبیدی
 تیشابوری - بدون تاریخ تحریر (قرن ۱۰) . شماره ۴۵۵)
 آغاز، فایده نسخه پیش .

پایان متن؛ مانند نسخه پیش؛ اضافه دارد؛ «تمت بعون الله تعالی
 علی بذ الضعیف عبیدی تیشابوری»

سال ۱۲۳۲ از عرض فتحعلیشاه گذشته و در حاشیه صفحه اول
 نام او بسفیداب روی متن زر در نیمتراهی نوشته شده و سال ۱۲۸۲
 از عرض ناصرالدین شاه گذشته است و مهر او در حاشیه صفحه اول هست
 (۵۰۲)

کلیات

شاه داعی (نظام الدین محمود حسن حسینی شیرازی)

(۸۶۵۰ یا ۸۷۰)

باندازه ۱۱۵ x ۱۹۸ - جلد میشیشی ترمیج و سر ترمیج و گوشه
 منگند جنین - کغذ اصهبهانی جدول زرین - عنوانها بزر و شنگرف و سر تیج
 چهار سرلوح کوچک مذهب لاجوردی خوش که در کتیبه هر یک عنوان
 هر قسمت بخط رقاع خوش بزر تحریر دار نوشته شده است - ۶۰ صفحه
 هر صفحه ۱۹ سطر؛ هر سطر یک بیت ۷/۸ میلیمتر - خط متن نسخ کتابت
 تحریر متوسط و عنوانها رقاع کتابت خوش - بدون رقم - تاریخ تحریر
 سال ۸۷۲ . (شماره ۳۱۱)

نسخه قسمت آخر یک کلیات کامل است که سقانی نیز
 در قسمت موجود دارد و در پشت صفحه اول یک صفحه آخر از قسمت
 دفتود است که روی آنرا کاشد چسبانیده بوده است .

آنچه موجود است عبارتست از :

کتاب واردات مشتمل بر غزلیات - مقطعات - رباعیات (مفردات ساقط است) .

کان سلاحت ، (که از اول یک ورق ساقط دارد) .

سه گفتار ، مشوی در توحید و نعمت و تنقیح بلهجه شیرازی ،

ترجیحات (موسوم بفتح الیاء فی الترحیم) - قصاید (موسوم بسبعه مباره) - غزلیات دیگر ،

فیض مجدد ، مشتمل بر : غزلیات - مشویات مشرقه - مقطعات رباعیات - مفردات ،

آنچه موجود است نیز مشوش و بعضی سقطات دارد .

آغاز :

« آمدیم از سخن خلق بتوحید خدا چند افسانه بگویم وحدیت من وما
پایان واردات :

« داعیا واردات را پایان چون نباشد قلم از آن در کش »

« تم کتاب الواردات من جملة اشعار سيد المحققين ومسند الموحدين
قدوة العارفين والعاشقين وزبدة المشاهدين والمكاشفين صاحب التجليات
والتدريسات ابوالداعي نظام الحق والشريعة والطريقة والحقيقة والتقوى
والدين محمود الحسنی الحسينی قدس الله سره ورضي عنه في تاريخ ذي حجة
سنة اثنين وسبعين وثمانمائة . »

پایان موجود :

« سلاقات اریصورت نیست حالی ز سنی شمادان نیست خالی »

« تم الكتاب بعون الملك الوهاب في شهر شوال ختم بالخير والاقبال
سنة اثنين وسبعين وثمانمائة . »

دوران داعی بگفته خود او بسال ۸۶۵ هجری قمری شده است و نسخه

حاضر در تاریخ ۸۷۴ هنگامی که شاه داعی در گذشته بوده و حداقل پنجاه سال پس از مرگ او کتابت شده است افسوس که نسخه حاضر ناقص است و سقطاتی دارد.

بسال ۱۲۸۲ از عرض ناصرالدین شاه گذشته و هشت صفحه اول مهر او را دارد.

(۵۰۳)

☞

شاه داعی شیرازی

باندازه ۱۲۰ x ۲۰۵ - جلد روغنی بوم قیامت زمینه لیمونی ، اندرون تریاکی ساده - کاغذ دولت آبادی دو جدول زرین و در هر صفحه یک لوحی بوته اندازی مذهب - عنوانها یزر و ضنگرف و تریج - پشت صفحه اول تریج مذهب که روی متن لاجوردی بخط رفیع خوش بقلم زر نوشته است :

لذت کلی جدید از سختم گرجویی سخن تازه بخوان فیض مجدد بگزمین
اعظله دل زخیالات جهان خانی کن پس بامعان نظر در سخن داعی کن

و دیگر

میکن از نظر دیوان داعی	که فسیات او خوانده فرشته
ز نظم واردات و صادر اتش	پراست از در و سودا ز بند رشته
معجزات و حقایق هر دو یاهم	درو چون طیبیت آدم سرشته *

و در باین همین صفحه یک لوح کوچک مذهب لاجوردی دارد که ظاهراً آنرا برای پوشاندن سهرناباد داشتی کشیده باشند - دو صفحه اول متن و حاشیه مذهب مرصع عالی که در هر صفحه پنج سطر از اول دیوان در متن و چهاردهنیم سطر از آغاز مقدمه مشنویات در حاشیه نوشته

شده و در چهار کتیبه پیشانی زرین بخط کوفی تزئینی خوش بسفیداب نوشته شده : « الحمد لله » و « الشکر لله » و « التوفقه لله » و در چهار سر فصل در همین دو صفحه بخط رقاع خوشر بسفیداب نوشته شده است :

« آنان که خلاصه زمان ایشانند قدر سخنان رایی من دانند
در هیچ اقلیم حقایق طلبان لایق بودار مننه داعی خواننده »

دارای بازده مرنوح و هشت سر فصل مذهب مرصع لاجوردی یا مذهب ساده خوشی که در کتیبه هر یک عنوان هر قسمت بزر یا سفیداب بخط ثلث خوشی نوشته شده و اولین سر فصل ماقط و وصالی شده است. ۴ ص ۶۱ هر صفحه ، هر صفحه ۱۰ سطر ، هر سطر یک بیت ۴۰ میله متر در متن و ۱۲ بیت در ۶ مصرع در حاشیه - خط نستعلیق کتابت خطی متوسط رقم سلطانعلی (شیرازی) - تاریخ تحریر سال ۸۷۱ . (شماره ۲۲۲) کتاب چنین تقسیم شده است :

من : مقدمه مشهور - دیوان قدسیات (مشتمل بر : غزلیات - سناجات - نموت) - واردات (مشتمل بر : غزلیات - مقطعات - رباعیات - مفردات) .

ترجیحات موسوم به « عرباس الترمصیح - قصاید موسوم به « سجده مبارک » - قصاید و مقطعات عویبه - ملامعات - مشویات و اشعار متفرقه - درائی) - هادرات (مشتمل بر : غزلیات - مقطعات - رباعیات - مفردات) - کان سلاحت (مشتمل بر فهلویات : غزلیات - ترجیحات ترکیبات - مقطعات - مفردات) سه گفتار (مثنوی بلهجه شیرازی) سخن تازه (مشتمل بر : غزلیات - مقطعات) - رساله مشهور راه روشن - رساله کلمات باقیه .

در حاشیه : ستاه داعی (مشتمل بر : مثنویهای مشاهده - گنج روان - چهل صباح - جارمچ - چشمه زندگانی - عشق نامه) - فیض

مجدد (مستعمل بر: غزلیات - مثنویات منفرد - مقطعات - رباعیات -
مفردات) .

و تمامی غزلیها مرتب بترتیب حروف قوافی است .
آغاز: « جوامع سیاسی که السنه احوال اعیان ثابته عنان تحقق از
احصاء آن بگرداند »

« و بعد چون از دریای سخن نبوت در آن فی الشعر لحکمته ما را
بکف نهاده بودند .. داعی مسکین الفقیر الی اللغنی المنقب بنظام الدین ،
محمودین الحسن الحسنی را بفضله قاصیل معارف و حکمت و تعزیه فوائده
و نصیحت و تذییر ایواب متنوعه از نتایج فطرت گاه گاه شکسته بسته نظم
چند اتفاق می افتاد و بر قریح دوستان و عزیزان عرض میداد ، زمره از اصحاب
اختصاص که اخلاص ایشان در سر تبه تمامی نبود التماس جمع آن
منظوم نمودند و بر سوال سزاوار نبودند . اجابته لحسولهم در تاریخ
سنه خمس و ستین و ثمانائیه که سن ناظم به لنگه و پنج رسیده بود . آنچه
در عرض چهل سال تقریباً از سفوف باقی مانده بحد قلم فرزند ارجمند
در طریقت مستقیم رقم مجموعیت یافت مشتمل بر سه قسم : فلسیات
فوائد انجام مدین بکتاب مناجات و نعت و تقویت ؛ و واردات حقایق
نظام منظم یاو ترجیحات و قصاید نظم عربی و سجع و اشعار متنوعه
بدییه بی کلمات ، و صادرات لطایف فرجام معروف بشعر شیرازی که
مسمامت به کان سلاحت و تسمیه قسم اول به فلسیات ، از برای آن
رفته که از شواهب طبع و هوس باک افتاده ، رقم دوم را واردات ، از
از آنچه گفته که از پیشگاه معنی بی قصد مطابق بصورت ورود یافته ،
رقم سوم را بواسطه صدور از فکر صادرات نام نهاده و اگر در عمر انسان
فاندهر چه سانس شود سخن نازه و فیض مجدد باشد . و تحلیض در همه
بداعی ، بقصد آنست که در انساب او بدران او راهبه داهی خوانده اند
الی الداعی الصیغر . و درین دیوان بی سامان و مثنویات مشهوره به سته

رجاء واثق است از ~~آن~~ که اگر بنظر ایشان ملحوظ دارند و هر کس
 مجرب مشرب خود از آن مطلع نموند ، در تعییب تکوینند و بر عیوب ناظم
 ذیل اغماض بپوشند ، که داعی بقصور خود معترفست و بسال الله العلو
 عن الخطاء و الزلل فیما وقع صدق کلام و انه واسع الرحمته و المعفرة و واجب
 الفضل و الالمام .

« وریست همه خلق جهان میگویند چون نیست حقیقتی بگو میگویند »
 « تم الرساله العوسویه بکلمات الباقیه بعون الله و حسن توفیقه
 فی یوم الجمعة سابع عشرين شهر ذی الحجة العرام سنه ست و سبعین و ثمانمائة
 و صلی الله علی محمد و آله و صحبه اجمعین . کتبه العبد الضیف سلطان علی .
 (الپته بخط سلطان علی مشهدی نیست بلکه بخط سلطان علی شیرازی
 است که معاصر او بوده و نستعلیق را فروز ازوی می نوشته است)
 سال ۱۰۸۳ هجری بمسکن محمد اسمن متبلزاده ترکیب شده است و بسال
 ۱۲۷۳ ، ۱۲۸۳ از عرض ناصرالدین شاه گذشته است و پشت صفحه اون
 مهر اورا دارد .

(۵۰۴)

ات

بسحق اطعمه جمال الدین ابواسحاق

احمد حلاج شیرازی

(م . ۸۲۷ . یا ۸۳۰ . یا ۸۶۰)

باندازه ۱۲۵ × ۲۲۲ چند روغنی خوش بوم بزرگ گل و بوقه
 نقاشی ، حاشیه بوم سرخ نقاشی ، اندرون بوم سرخ بوته گل نرگس -
 کاغذ سمرقندی جنول زرین - هشت سرلوح و سرفصل مذهب مرصع
 عانی که عنوان هر قسمت در کتیبه آنها روی متن زر سفیداب و زر
 بخط رقاع خوش نوشته شده است ، به علاوه یک تریج سذهب لاجوردی

در میان کتاب . ۱۴۸ صفحه ، هر صفحه ۱۷ سطر ، هر سطر یکبیت
۸۰ میلیمتر - خط نستعلیق خطی قدیم - بدون رقم و تاریخ تحریر
(قرن ۹) (شماره ۲۱۷)

این نسخه نفیس از اول و آخر ساقط دارد و اکنون مشتمل است
است بر : قصاید - ترجیحات - مقطعات - رباعیات - مفردات - مزیفرنامه
مشهور - رساله نه باب - خواب نامه - مزیفرنامه منظوم .
آغاز موجود : « و کرب بود و من الله اعانة والتوفیق والحمد لله علی نعمایه
والصلوه علی محمد وآله .

« بزه‌ای بشکست پایش دست گردون از قضا
آنچنان کز درد شد او را پریشان پاچها »
پایان موجود :

« پهای مزعفر نهادند بر بگفتندای نعمت نامور ،
سال ۱۴۸۲ از عرض ناصرالدین شاه گذشته و بالای صفحه
اول مهر او را دارد .

(۵۰۰)

امیر شاهی (آقا ملک بن جمال الدین فیروز کوهی

سبزواری)

(م . ۸۵۷۰ تا ۸۵۹)

باندازه ۱۳۰ × ۲۲۷ - جلد نیمج تریاکی ابره ضربی طلاپوش
ترنج و کنج حاشیه عالی ، اندرون سوخت معرق عالی زیننه لاجوردی
ربخته و فرسوده - صفحات متن و حاشیه کاغذ متن سمرقندی حاشیه آلبان
دو جدول زرین - بسیاری از صفحات و صافی شده - ۴۷ صفحه ، هر صفحه

سطح ۴ هر سطر یک بیت - صفحه اول متن و حاشیه تشریح‌سازی
 مذهب فرمود - یک مرتب‌شده مذهب مرصع عالی - پشت صفحه اول یک
 شماره مذهب به‌جمله - خط نستعلیق کتاب خطی خوش - بدون رقم
 و تاریخ تحریر ، (نیمه دوم قرن ۹ تا اول قرن ۱۰) .
 (شماره ۳۸۸)

نسخه قطعاتی دارد ، از جمله بعد از ورق اول و ششم است
 بر : غزلیات (سرب) - رباعیات
 آغاز :

« ای نقش بسته نام خطت باسرت ما
 این حرف شد ز روز ازک مرقومت ما
 پایان :

« در خاک که شود دوره خدمت شاهی باشد که پیاپی بوس بردی درسی »
 « والحمد لله علی الانعام بعد و لکه انبره انکرام شرف یکتا بنها انعبد
 الفقیر المحقر »

پشت صفحه اول عباراتی بخط اکبر و جهانگیر و شاه جهان یاد
 شده هنداست بدینقرار :

« جلال‌الدین محمد اکبر پادشاه غازی » و « اله اکبر » دیوان
 شاهی عثمان حضرت پدر بزرگوار من بتاريخ سنه ۱۰۰۰ جلوس مطابقت
 سنه ۱۰۳۴ هجری در نوزدهم کثیر بنظر در آمد حرز نورالدین محمد
 جهانگیر (بن) اکبر شاه « و « بسم الله الرحمن الرحیم . این دیوان شاهی
 که طراز صورتش از خانه ملاسلطان علیست ، بتاریخ ۱۰۰۰ بیست و پنجم
 ماه بهمن آلبی موافق هشتم نور جمادی الثانیه سنه ۱۰۳۷ هجری که
 روز جلوس مبارک است داخل کتابخانه این تیارمند درگاه آلبی شده . حرزه
 شهاب‌الدین محمد شاه جهان پادشاه این جهانگیر پادشاه بن اکبر پادشاه
 غازی » .

بناریخ ۱۱۶۵ کتاب را میرزا مهدیخان نادری در مشهد خریداری کرده است و بسال ۱۲۸۲ از عرض کتابخانه گذشته است.

(۵۰۶)

امیر شاهی سبزواری

بانداز ۱۷۰ × ۲۶۵ - جلد تیماج مشکی تریج و سرتریج گل بر جسته میناسازی زمینه مذهب حاشیه مذهب؛ اندرون تیماج عنابی تریج و سرتریج و حاشیه نقاشی ساده صفحات متن و حاشیه ، کاغذ متن سمرقندی شکری زرافشان حاشیه انوان بعض صفحات نقش قطعی و بعضی عکاسی - عنوانها بسفیداب روی متن زو نوشته شده یک سرلوح مزدوج مذهب برصع عالی که عنوان کتاب بسفیداب روی متن زر در آن نوشته شده است - چهار تصویر میناتورخوش در چهار صفحه بدرفه کتاب رسم شده است - ۸۶ صفحه ، هر صفحه ۱۶ سطر ، هر سطر یک بیت ، ۷۰ سبیلترخط نستعلیق کتابتخفی خوش - بدون رقم و تاریخ تحریر (قرن ۱۰) شماره ندارد

نسخه مشتمل است بر : غزلیات (مرتب) - رباعیات .

آغاز :

« باوب بسوز سینه رندان ما ک یاز بارب یاب دینه مسنان بانیاز »

پایان :

« التاده بیان خون و خاکم ز غمت القصه بطولها هلاکم ز غمت »

« تمت الكتاب بعون الملك الوهاب » .

نسخه در دوره قاجاریه تعمیر و نیمه آخر که ماقط بوده و وصالی

شده و چهار تصویر میناتور نیز از همان اوایل دوره قاجاریه و زمان فتحعلیشاه بآن الحاق شده است .

سال ۲۳۳؛ از عرض فتحعلیشاه گذشته و در حاشیه صفحه اول
 نام او بسفیداب روی متن زر در ترجمی نوشته شده است - سال ۱۲۸۲
 از عرض ناصرالدین شاه گذشته و در حاشیه صفحه اول متن مهر او را دارد .
 (۵۰۷)

امیر شاهی سبزواری

باندازه ۱۴۵ × ۲۳۵ - جلد تیماج ماشی حاشیه منگنه مذهب
 جدید - صفحات متن و حاشیه قضاة سازی ، کاغذ متن ختائی و حاشیه
 الوان ابری که غائب صفحات عکاسی مذهب است - سر سخنها متنش
 و جای عنوانها بیاض است - ۷۵ صفحه ، هر صفحه ۱۴ سطر ، هر سطر
 یک بیت ۶۴ میلمتر - خط نستعلیق کتابت خوش رقم علیرضای کاتب
 تاریخ تحریر ۹۳۲ . (شماره ۳۸۴)
 نسخه مشتمل است بر : غزلیات (مرتب) - رباعیات
 آغاز : مانند نسخه شماره ۱۵۸
 پایان :

« آن بت چوز دوستی کناری گیرد ما نیز زدوستی کناری گیریم »
 « کتبه العبد المذنب علی رضاء الکاتب شفرائه ذنوبه و سترعیوبه
 فی شهر رمضان ابنی و ثلثین و تسعمائة من الهجرة النبویه علیه السلام و تحیته
 سال ۱۲۸۲ از عرض ناصر الدین شاه گذشته و بالای صفحه اول
 مهر او را دارد .

(۵۰۸)

امیر شاهی سبزواری

باندازه ۱۴۵ × ۲۲۶ - جلد مقوای روغنی بوم حنائی ترجم و حاشیه

مذهب ۱ اندرون بوم مشکى ساده جدول مذهب - کاغذ ختائی جدول
زین متن زرقشان خبار - سرسختها بونه اندازی مذهب و عنوانها بمقید
سه سرخ دو صفحه اول مذهب سرخ و بکک سرخ مزوج مذهب سرخ
عالی که در کتبه آن روی متن زریقه اندازی عنوان کتاب مستفاد
نوشته شده است - خط نستعلیق کتابت خوش - رقم محمودین سلطان علی
تاریخ ۹۴۷ . (شماره ۳۸۶)

نسخه مشتمل است بر : غزلیات (سرتب) - چه قطعه - رباعیات -
آغاز : نامه نسخه پیش .
پایان :

«خردنایش بتازیکی بازار ملکه چون آب خضر نهان شده در ظلمات»
و قد تم هذا الذیوان بتوفیق الملک المستعان . کتبه العبد المذنب
محمودین سلطان علی سنه ۷۴۹ .

که مسلم است کتاب ارقام آحاد و عشرات و مئات را از راست
بچپ نوشته است .

نسخه بسال ۱۲۹۳ در تملک قزاق میرزا معتمد الدوله بوده و
بسال ۱۳۰۰ آقا بنصرالدین شاه پیشکش کرده است .

(۵۰۹)

امیر شاهی سبزواری

باندازه ۱۶۰ x ۲۵۰ - جلد مقوای روغنی عالی زینه زینتی
زرک گل و بوته ، حاشیه گل ریزه نقاشی ، اندرون بوم سرخ شکوفه
و گل نرگس ، حاشیه زریکه مشکى مذهب جدید - صفحات متن و حاشیه
کاغذ متن بخارائی شکری ، حاشیه حنائی جدول زین - سرغزنیای مرکب
الوان روی متن زرد و سرفصلهای سرخ عالی نوشته شده حواشی عموماً

تشیع‌رمازی مذهب عالی - یک سرلوح مزدوج مذهب مرصع ممتاز که عنوان کتاب پستینداب روی متن زر و در آن نوشته شده است - ۱۰۰ صفحه ، هر صفحه ۲ سطر ، هر سطر یک بیت ۷۰ میلمتر - سه مجلس میناتور ممتاز در متن و دو صفحه باقی کتاب یک مجلس بزم و دو صفحه پس از بنیان متن یک مجلس نقاشی شکار میناتور عالی که این چهار صفحه حاشیه مذهب مرصع ممتاز دارد (جمعاً هفت صفحه تصویر) - خط نستعلیق کتابت عقی عالی - رقم شاه محمود نیشابوری - تاریخ تحریر سال ۹۵۱ . (شماره ۲۸۱)

آغاز : مانند نسخه پیش

بایان متن : مانند نسخه شماره ۱۰۸ و اضافه دارد : « کتبه العبد المذنب شاه محمود الکاتب غفر الله ذنوبه و سرعیوبه فی شهورسته احدی و خمسين و تسعمائة ، دار السلطنة تبريز ، پشت صفحه اول این عبارات بخط قطبشاه در یک لوح طلا اندازه‌ای نوشته شده است :

« دیوان شاهی بخط محمود زرین قلم تحقیق سید حسن میر محمد طاهر ، بتاریخ منتصف شهر رجب المرجب ۱۰۲۳ . در دار السلطنة حیدرآباد حرس‌العین الاهداد . کنیه العبد الخالص لمولده سلطان محمد قطبشاه زاد توفیقه فیما تیمناه » و بدومهر « عبدالع قطبشاه ثانی » و « محمد قطبشاه » مشهور است .

بسال ۱۰۲۳ از عرض ناصرالدین شاه گنشنه است و در حاشیه صفحه اول مهر او را دارد .

(۵۱۰)

امیر شاهی سبزواری

باندازه ۱۵۰ × ۲۶۵ - جلد مسافری مسکونی ساده جدول مذهب

صفحات متن و حاشیه ، کاغذ متن عادلشاهی سفید زرفشان ، حاشیه‌های جدول زرین عنوانها بسفیداب روی متن زرد در سرسخنهای لاجوردی نوشته شده است . دو صفحه اول بین سطور طلااندازی متنی و بین مصرعها نسمه مرصع - یکم سرلوح مذهب مرصع عالی که در کتیبه آن بخط رقاع بسفیداب عنوان کتاب نوشته شده - ۸۲ صفحه ، هر صفحه ۱۱ سطر ، هر سطر یک بیت - خط نستعلیق کتابت خفی خوش - رقم محمد قاسم شادپناه - تاریخ تحریر سال ۹۵۵ . (شماره ۳۸)

نسخه مشتمل است بر غزلیات (مرتب) - رباعیات
 آغاز : مانند نسخه پیشی .

نایان : مانند شماره ۱ ، ۲ اضافه دارد : « کاتب العبد محمد قاسم شادپناه محرف درویشها و مترعبوبها . فی شهر سنه ۹۵۵ . » کتاب در تملک سلیمان بن محمد خان قاجار بوده و این معنی را در پشت صفحه اول نوشته و مهر کرده است - سال ۱۲۸۲ از عرض کتابخانه گذشته و در حاشیه صفحه اول مهر او را دارد .

(۵۱۱)

امیر شاهی

باندازه ۱۵۷ x ۲۶۰ - جلد قیماج یسعی متگنه مذهب جدید صفحات متن و حاشیه : کاغذ متن بخارائی بسته ای جدول زرین حاشیه صمغندی نقش عکاسی - یکم سرلوح مذهب مرصع خوش فرسوده - ۸۶ صفحه ، هر صفحه ۱۱ سطر ، هر سطر یک بیت ۷۵ میلیتر - خط نستعلیق کتابت خوش - بدون رقم و تاریخ تحریر (قرن ۱۰) . (شماره ۲۸۳)

نسخه مشتمل است بر : رباعیات (مرتب) - دو قطعه - پنج رباعی

بعلاوه در بعضی حواشی بخط جدید چند غزل از: طالب - حسن - شاپور
رفیق - فیضی

و یک مثنوی دستاوی از امامزاد خلیفه عباسی که ناظم آن معلوم
نشده دارد .

آغاز: مانند نسخه بهمنی .

بابت: گریک که شما ز قدم و گرید گویند یا تیک ویدی هیچکس کم کاری نیست
صفحات وصالی شده است .

سال ۱۲۸۲ از عرض ناصرالدین شاه گذشته است و در حاشیه
صفحه اول بهر او را دارد .

(۵۱۲)

امیر شاهین

باندازه ۵۵ : ۲۶ . x - جلد میشن ماده جگری اندرون تیماج
تریاتی ماده - صفحات بن حاشیه ، کاغذ بن خانی زرشان غبار
جدول زرین ، حاشیه بخارانی تقدس عکاسی - سرغزلها مذهب نقش ،
جای تنوان بیاض - یک سرلوح مزدوج مذهب مرصع خوش - ۸۰ صفحه
هر صفحه ۱۴ سطر، هر سطر یک بیت ۸۳ بیلینر - خط نستعلیق کتاب
متوسط - رقم میر محمود - بدون تاریخ مشخص (قرن ۱۰) . (شماره
۱۱۱۳)

بیش از صفحات ۱۳ و ۶۴ الاقل یک ورق مناطق دارد و ششمین
است بر: غزلیات (مرتب) - دو قطعه - رباعیات .
آغاز: مانند نسخه بهمنی

بابت: مانند نسخه شماره ۱۰۸ و اضافه دارد: «تمت الكتاب بعون

الملک الوهاب فی تاریخ بیست و سه شهر رجب المرجب با تمام رسید . متنه ع . .

(ارقام عشرات ومآت محوشده است)

نسخه در تملک میرزا مهدیخان نادری بوده پشت صفحه اول
مهر او را دارد و معلوم نیست در چه تاریخ بکتابخانه داده شده است
که یادداشتها و مهرها را محو کرده اند

(۵۱۳)

امیر شاهی

باندازه ۱۵۵ x ۲۵۵ - چند تیماج سرخ ساده جدید - صفحات
متن و حاشیه ، کاغذ متن سمرقندی ، حاشیه اصلهائی حنائی و یک
حاشیه یاریک آبی ، دو جدول زرین - یک سرنوح مزدوج مذهب مرصع
متوسط - ۸۶ صفحه ، هر صفحه ۳ سطر ، هر سطر یک بیت ۷۲ مایلتر
خط نستعلیق کتاب متوسط - بدون رقم - تاریخ تحریر سال ۱۰۰۵
(شماره ۳۸۷) .

نسخه مشتمل است بر : رباعیات (مرتب) - دو قطعه - رباعیات
آغاز : مانند نسخه پیش

باین :

« از عشق مراد نامراد بیست مرا باری بمراد خود رسیدیم ای دل »
« تمت الكتاب بعون الملك الوهاب . تحریراً فی پناه سمرقند سنه
۱۰۰۵ [۱] »

پس از ۱۳۸۲ از عرض ناصرالدین شاه گذشته و در حاشیه صفحه
اول مهر او را دارد .

امیر شاهی

باندازه ۱۴۰ × ۳۲۸ - جلد تیماج مشکی دولانی تریج منگنه
 سچاف و اندرون حنائی جدید - صفحات قطعه سازی و متن وحاشیه ،
 کاغذ متن سمرقندی سفید و حواش الوان که در حواش هر صفحه تریج
 و سر تریج با تریج مذهب دارد و یک حاشیه باریک تشعیر سازی و در
 متن هر صفحه چهارچگی نقش دارد - یک سر لوح مزدوج مذهب مرصع
 خوش - ۵۶ صفحه ، هر صفحه ۶ سطر ، هر سطر یک مصرع که دو
 مصرع وسط راست و چهار مصرع بالا و پایین صفحه چپ نوشته شده
 است خط نستعلیق کتابت خوش - بدون رقم و تاریخ تحریر (قرن ۱۰)
 (شماره ۱۱۱۲۴)

نسخه منتخبی از غزلیات و رباعیات است .

آغاز: مانند نسخه پیش

بابان :

«روخاتک سواندوره خدمت شاهی شاید که بنای بوس مردی برسی»
 ورق ۱۲ متن آن سافط و حاشیه بنی است .
 رقم و تاریخ و سایر یادداشتها و مهرها را محو کرده اند ، ولی
 معلوم است که بسال ۱۲۸۲ از عرض گذشته است
 (۵۱۵)

مثنوی خرایب الدنیا و حجاب الاقلا

آذری (شیخ نورالدین حمزه بن عبدالملک بیهقی طوسی)

(۸۶۶۰۰)

باندازه ۱۵۰ × ۲۷۵ - جلد بیشن سرخ ساده جدید - صفحات

متن و حاشیه ، کاغذ متن ختائی نخودی زرفشان عبار جدول زرین ،
 حاشیه فیروزه‌ای زرفشان سر سبختها مذهب و نائوبس - ۹ ، ۴ صفحه ،
 هر صفحه ۴۱ سطر، هر سطر یکک بیت - یکک درلوح مزدوج مذهب سر صرح
 عالی - پنج مجلس میناتور عالی یا حاشیه حلکاری خط نستعلیق کتابت
 عالی - بدون رقم تاریخ تحریر (قرن دهم) . (شماره ۹ + ۴)
 عنوان مثنوی مصرحاً معین نیست ولی در مقدمه آمده است :

« بعد حمد مفتوح الابواب	بشتیو از من مقدمات کتاب
دو کتاب و نمونه دو جهان	این غرایب شد آن عجایب دان
چونکه عالم همه دو قسم آمد	این یکی گنج و آن طلسم آمد
قسمت اصل او معنیات است	و آنچه فرغست آن تنها دانست
هر یک از اصل و فرع شد قسمی	کردمش زان سبب جدا اسمی
اسم اول غرایب الدنیا	اسم ثانی عجایب الاعلا
هر چه اندر غرایب الدنیاست	و آن همه در عجایب الاعلاست
آن غرایب همه اشارت است	و آن عجایب همه عبارات است
جمله دنیا بر از اشارت اوست	و آنچه عقیب است آن عبارت اوست
.....
هست ابواب این خجسته کتاب	همه حمد مفتوح الابواب
قصه دیگران چرا جویم	هم ازو گویم آنچه می گویم
نیست حاجت مرا بافسانه	کدنه خوش نیست گنج در خانه
زان همه نیست هیچک بجعول	بلکه هست از کتب همه بقول »
و در آخر کتاب است :	

« جای رحمت است ای خدای جهان
 بر فرو بندگان این دوران
 خاصه بر آذری بیچاره
 که فرو مانده است نگاره »
 از آخر نسخه لاقول یک ورق ماقط است .
 « ابتدا می کنم به بسم آله
 کتومت بر کن کانیات گواه »
 پایان موجود :

« در وسط مانند همچو نقطه نون نه زیرون درست و نه بدرون »
 در صفحه آخر مهر ولیمهدی محمد شاه قاجار باسج « اختر برج
 شاهی سلطان محمد میرزا ۱۳۳۰ » و پشت صفحه اول مهر درشت
 پادشاهی او باسج « العزله نگین بخش ملوک تروقتازی ملک سلطان
 محمد شاه غازی ۱۲۴۵ » را دارد و بسال ۱۲۸۳ از عرض ناصرالدین
 شاه گذشته و در حاشیه صفحه اول مهر او را دارد .

(۵۱۶)

کلیات مولود حضرت سید المرسلین خاتم النبیین

یا

بیان حقایق احوال المصطفی پیر جمالی اردستانی

(جمال الدین محمد)

(۸۷۹ - ۲)

باندازه ۱۷۵ × ۲۱۳ - جلد ساغری مشکی ترنج و گوشه بریده
 ضربی طلاوش، اندرون بیماج عنابی ترنج بریده سوخت بعرق طلاوش
 زمینه لاجوردی خوش - کاعده کشمیری نخودی جادول زرین - عنوانها
 بزر و شنگرف و لاجورد - پشت صفحه اول بک شمس مذهب لاجوردی
 عالی دارد که در سهرهای میانه عنوانهای اقسام کتاب بسفیداب تحریر
 نبر بردار روی متن زر نوشته شده است - دو صفحه اول متن و حاشیه
 مذهب مرصع لاجوردی عالی که در وسط هر صفحه ۱۱ سطر از آغاز
 کتاب نوشته شده و بین سطور طلااندازی دور چهارکتیبه پیشانی و ذیل
 روی متن زر بوقه اندازی عنوان کتاب بنام « کلیات مولود حضرت
 سید المرسلین » بخط رفیع خوش بسفیداب تحریر دار نوشته
 شده است - ۷۳ صفحه ، هر صفحه ۲۵ سطر ، هر سطر دو بیت ۱۰۷

میلیمتر - خط نستعلیق کتایب مخفی خوش قدیم - بدون رقم و تاریخ
تحریر . (قرن ۹) (شماره ۳۱۹)

نسخه با احتمال قوی در زمان حیات مؤلف و شاید در همان سال
تالیف که سال ۸۶۸ است کتاب شده .

نسخه در آغاز کتاب عنوان « کلیات مولود حضرت سید المرسلین
و در پایان هر قسمت عنوان « بیان حقایق احوال العصمتی » را دارد
و چنین منقسم شده است :

قسم اول ، مصباح الارواح - قسم نانی ، احکام انجمن - قسم
ثالث ، نهائیه الحکمة - قسم رابع ، پراپته المحبت - قسم خامس هدایتیه المعرفة
سادس ، فتح الابواب - قسم سابع ، شرح التواصلین - قسم ثامن ،
بهرافروز - قسم ناسع ، سرآت الافراد .
قسم ثامن ناقط است .

آغاز : بسم الله الرحمن الرحيم . ای طالب انوار اسرار و معانی و
جویای تجنیات ظاهر و باطن و مستمقی و تشنه زلال عشق و نگران
خربق شهرستان عقل تک لحظه بیدار باش و معنی الله نور انسموات
والارض ... در ذکر مولود حضرت سید ولد آدم و سلطان عالم و آفتاب
گیتی فروز اول ، خلق اله نوری ، یشتو و نظر در حقیقت اول ، خلق الله
العقل ، کن و بدانکه این نورست که پرورش می باید و نباس عقل
می باشد و سر از درجه محبت بدر میکند . شرح این کنعات در صبر و روش
نور حضرت محمد مصطفی صلی الله علیه و علی آله وسلم گفته شود . انشاء الله
تعالی گوش بنظم دار . والسلام .

سخنه دل میل صحرا می کند ترک مستنن فکر غوغایی کند

بدان قسم اول مصباح الارواح :

« بعد از آن مصباح روح عاشقان سعه افروز درین مشکات جان

زآنکه بی مصباح نماید جمال
 ذکر نور مصطفی در منزلات
 مائنه بدده روز از ماه صفر
 هشت سال و شصت سال و هشتصد
 کاین حقیقت پرده صورت درند
 در نمی گنجد کنون صرف و کلام
 حسن خوبان در زمین بی مثال
 فاضل بنمودم درین ذات و صفات
 کاین فلک گردیده باشم و نعر
 رفته بود از هجرت شاه رسید
 دل بندوی پوست و جان با جان رسید
 زآنکه عشق صرف آمد و السلام

«تم القسم الاول من بیان حقایق احوال سیدةالمؤمنین صلی الله علیه
 و آله و قد سمي بمصباح الازواح وینلوه القسم الثاني المسمى بالحکام المعجین
 انشاء الله تعالی و الحمد لله رب العالمین و صلی آله علی محمد و آله و سلم .»
 پایان کتاب :

« جعانی ندارد سر گفت و گو که مشغول بازست و جام و سپهر
 «والحمد لله رب العالمین و الصلوة علی حبیبه محمد و علی آل محمد و مسلم
 (پنجمه شماره ۲۱۰ نیز مراجعه شود)

نسخه پسال ۱۹۶۴ در تملک اسمعیل عاصم چلبی زاده بوده و
 پسال ۱۳۸۲ از عرض ناصرالدین شاه گذشته است و در حاشیه صفحه
 اول مهر او را دارند .

(۵۱۷)

۱۳

پیر جمالی اردستانی

باندازه ۱۱۰ × ۱۷۲ - جلد روشن چگری نرنج و نیم نرنج و گویته
 ضربی مذهب، اندرون بیجاج برناکی نرنج و گوشه سوخت معرق زمینه
 فیروزه ای عالی - کاشخ بغدادی نهانی جدول زرین - عنوانها زر و
 منگرف - در صفحه اول من و حاشیه مذهب مرصع عالی که در میان

هر صفحه چهار سطر از آغاز کتاب نوشته شده و بین سطور پرتفه اندازی
 مذهب است و در چهار کتیبه پیشانی و ذهل روی متن زر رقاع خوش
 بسفیداب تحریر دار نوشته شده است : « نعت الحبيب ه ه عليه السلام »
 محبته الغریب « بوجه الهام - دوسر لوج کوچک مذهب مرصع عالی -
 ۶۸۰ صفحه ، هر صفحه ۱۱ سطر ، هر سطر یک بیت ۶۲ میلیمتر - خط
 نستعلیق کتایت متوسط قدیم - بدون رقم و تاریخ تحریر (قرن ۵) .
 (شماره ۹ = ۲) کتاب مشتمل است بر : قسم - خامس از ه کلیات
 مولود حضرت رسول ه با « بیان حقایق احوال المصطفی » - غزلیات و
 نعوت مصطفی - انتخاب قسم سادس (فتح الابواب) - حکایات منظوم از
 کتاب کنزالذقایی - « چند قصیده و ترجیع بند و غزلیات - رساله منظوم
 « سیف‌الده » اشارت بمعنی جدیدت از ایات گلشن رازه مستزادات - رباعیات
 قسم خامس کتاب عداپته المعرفة .

آغاز :

« ای طلبکار و یار مسکینان وی نگهدار دار مسکینان »
 « شکر کن ای دل که در جهان هیب یافت انعام این هدایات غریب
 « تم القسم الخامس من حقایق احوال المصطفی صلی الله علیه و آله
 وسلم و همی هذا القسم بهذا المعرفة و بشوه القسم السادس العسمى بفتح
 الابواب انشاء الله تعالى والصورة »

نسخه از کتابخانه سلطان بایزیدین سلطان محمد فاتح عثمانی
 بوده و در صفحه ۶۱۶ نوشته است : « کتاب حقایق النبی صاحبه السلطان
 بایزیدین محمدخان غده ملکه ه بسال ۱۰۶۳ هـ در تعلق چلبی زاده اسمعیل
 عاصم بیگ توك در آینه و بسال ۱۰۸۲ هـ از عرض ناصرالدین شاه گذشته
 است و در حاشیه صفحه اول مهر او را دارد .

(رجوع شود به نسخه شماره ۲۱)

شماره	۲۰۴	سالنامه و اسبالی	رقم محمد ابن کاتب بیک
			میتانور ممتاز - چند روشنی ممتاز شماره ۲۰۳
	۲۱۲	کلیات یخظ ظهوری	
	۲۱۴	"	" ۹۴۷۲
	۲۱۶	سبعه جنتی یخظ جلال الدین محمود بن فیروز تخت حسین	
	۹۷۶		۲۲۰
	۲۱۷	"	"
	۲۱۸	"	رقم محمد رضا ۱۲۲۹۷

(۵۱۸)

ت

جامی (ابوالبرکات نورالدین عبدالرحمن بن احمد بن

محمد جامی

(۸۹۸۰۲)

پاندهاژه ۲۴۵ x ۳۵۸ - جلد قیماج سرخ تزیین و سرنوچ و گویسه
 سنگه جدید - کاغذ بخارائی زرمین - عنوانها یخظ رفیع خوش بهلم
 زر و تزیین و لاجورد و سنگرف بست صحنه اول یک شمسئ مذهب خوش
 فهرست مندرجات کلیات در ترجمهای کوچک بسفیداب روی متن زر
 نوشته شده است - سی و نه سرنوچ و سرفصل مذهب مرصع خوش که عنوان
 هر کتاب یخظ رفیع بقلمهای الوان در کتیبه نوشته شده - ۹۷۲ : صحنه
 هر صفحه در ابتدای کتاب ۲۷ و در آخر ۲۵ سطر : هر سطر دو بیست
 ۱۵۰ میلمتر - خط نستعلیق کتاب جلی متوسط - رقم ظهوری - تاریخ
 تحریر سال ۸۹۸ - ۹۰۲ . (شماره ۲۲۸)

نسخه مشتمل است بر : (شواهد النبوة لقوبته البقین اهل القنود

۲) فتوحات الانس بن حضرات اقدس - ۳) نقد النصوص، فی شرح نقش القصص (شرح مخصوص بحکم ابن العربی) - ۴) اشعته اللمعات - ۵) رساله فی الوجود (عربی) ۶) رساله ذکر خواجه بهاء الدین نقشبند - ۷) ترجمه منظوم چهل حدیث - ۸) شرح حدیث متقول از ابی زرعینلی ۹) شرح دو بیت از مثنوی مولانا (عشق جزئی و ساجزئی نه ایم ..) ۱۰) شرح بیت: ز درینای شهادت چون نهنگه او بر آرد سر نیم فرض گردد نوح را در وقت طوفانن ، از اسیر خسرو دهلوی ۱۱) سخنان خواجه محمد پارسای بخاری - ۱۲) بیان مناسک حج و عمره و آداب زیارت روضه نبوی - ۱۳) رساله منظوم صرف عربی - ۱۴) رساله در موسیقی - ۱۵) نواایح - ۱۶) رساله کبیر معما - ۱۷) رساله متوسط معما - ۱۸) رساله صغیر معما - ۱۹) رساله منظوم معما - ۲۰) رساله فی تحقیق مذهب الصوفیه و العتکلمین و الحکما و العتقدسین (عربی) - ۲۱) شرح قصیده تائیه فارسیه (مسمی نظم الدر) - ۲۲) شرح قصیده مبییه فارسیه (خمربده) ۲۳) رساله عروض - ۲۴) منشآت ۲۵) بهارستان - ۲۶) مثنوی مسلمان و ارباب - ۲۷) دفتر اول سلسله الذهب - ۲۸) دفتر ثانی سلسله الذهب ۲۹) دفتر ثالث سلسله الذهب - ۳۰) مثنوی تحفه الاحرار ۳۱) مثنوی سبعة الابرار ۳۲) مثنوی بیوسف و زلیخا - ۳۳) مثنوی لیلی و مجنون ۳۴) مثنوی خرد نامه اسکندری - ۳۵) دیوان قصاید با مثنوی ستور ۳۶) دیوان غزلیات اول () - ۳۷) دیوان ثانی ()

یا مقدمه منشور - ۳۸) دیوان ثالث ()

آغاز: «الحمد لله الذی ارسل رسلا.. اما بعد نموده می آید که نخستین رکنی از ارکان اسلام ، اقرار بیکمه شهادت است»

بیان دیوان ثانی :

دلمان امید را بقصد بریافت در پی روی تو تا قدم زدند من

«تمت الكتاب بعون الملك الوهاب» تم. کتبه ظهوری *

پایان کتاب :

«هوش من از آن دو حرفه هوش تندست

مد هوش تر از رفتن ... چه غم»

«تمت الكتاب بعون الملك الوهاب بتاريخ شوال سنه اثني وتسعمائة

کتاب نسخه و تاریخ تحریر آن بی‌بها و بی‌بچیدگی دارد، باید معنی که در پایان نسخه تاریخ تحریر مصرحاً سال ۹۰۲ ضبط شده است (یعنی پنج سال پس از سرگنجی جامی . متوفی سال ۸۹۸) در حالیکه در پایان رساله نوابی گفته است: «تم تسويد اللوائح من مصنفات صاحب الاقران نورالملة والدين مولانا نورالدين عبدالرحمن جامي سلمه الله تعالى وجوده الشريفه ... الى يوم القوام ...» که سنجراً معلوم میشود در آن هنگام جامی در قید حبس بوده است . در پایان رساله موسیقی آمده است :

وتيسير ذلك الاتمام في غرة رجب المرجب سنة تسعين وثمانمائة، که تاریخ اتمام تالیف است ، ولی در دنبال دارد : «تمت الرسالة الشريفة ناقلاً عن نسخة الاصل بعون الله وتوفيقه» و در پایان رساله وجود : فی اواسط شوال سنه ۸۹۸ بتحریر بهوست ، اللهم اغفر لکاتبه ولمن نظره» و در پایان اشعنه اللغات که قبل از رساله وجود تصحیف شده است : «تمت هذا الكتاب بعون الملك الوهاب فی شهر محرم الحرام سنه اثني وتسعمائة»

و از مجموع این نکات استنباط میشود که کتابت این نسخه بگراز قبل از سال ۸۹۸ یعنی زمان حیات جامی شروع شده و بسال ۹۰۲ پایان رسیده و اگر سال کتابت ۹۰۳ یعنی بیش از سال ۸۹۸ جا بگرفته از این زوشت که رساله ها و کتابها و دیوانها و ستونهای مختلف بدون

متوسط - رقوم خواجه خواوند بن میرک - تاریخ تحریر ۹۹۴ - ۹۹۹ .
(شماره ۳۰۴۳)

نسخه مشتمل است بر : ۱) فهرست عناوین واعلام تفحات الانس (قبل از شروع متن) - ۲) تفحات الانس - ۳) دیوان اول - ۴) دیوان ثانی - ۵) دیوان ثالث - ۶) تحف الاحرار - ۷) سبحة الابرار - ۸) یوسف وزلیخا - ۹) اسکندرنامه - ۱۰) لیلی و مجنون - ۱۱) ملایان و اهلان - ۱۲) دفتر اول سلسله الذهب - ۱۳) دفتر دوم سلسله الذهب - ۱۴) دفتر سوم سلسله الذهب - ۱۵) بهارستان - ۱۶) شرح قصص الحکم (نقد المصنوع فی شرح نقوش المصنوع) - ۱۷) لوابح - ۱۸) شرح قصیده سیمیه فارسیه آغاز متن : « الحمد لله انی جع من مرانب قلوب اولیائه »
پایان تفحات الانس :

« از هجرت خیر یثرو فخر انام در هشتصد و هشتاد و نهم گشت تمامه
تمت الکتاب بعون الملک الوهاب تحریر آینه ۹۹۹ . »
پایان دیوان دوم :

« چه خوش باشد که در کاشانه غم دو صدم درد دل گویند یا هم
تمت الکتاب بعون اله الملک الوهاب ببله محفوظه سمرقند در
موضع باغ میدان در تاریخ نهصد و نود و پنج با تمام رسید . کتبه العرب
المدنی المقبر العقیق خواجه خواوند بن میرک .
پایان اسکندرنامه :

« تمتم الکتاب بعون الملک الوهاب ببله محفوظه السمرقند در
تاریخ نهصد و نود و چهار با تمام رسید . کتبه العرب المقبر العقیق خواجه خواوند
بن میرک باغ میدانی . »
پایان نسخه :

« وان نعطه که شد تمام آورد بدر

تاریخ ۹۹۹ و سال ۷۱۱ از شهر صفر ۹۷۶

از صفحه ۱۲۱۲ تا ۱۳۰۲ نسخه بخط دیگر و روی کاغذ دپگری نوشته شده است ولی جدید نیست و در حدود تاریخ کتاب اصل نسخه است - صفحه ۱۷۵۶ بیاض مانده است - دوسقط یکی قبل از صفحه ۲۰۶ و یکی پیش از صفحه ۲۸۸ بنظر رسید .

بتاریخ سال ۱۲۷۹ بکتابخانه مظفرالدین شاه هنگام ولیعهدی او در تبریز وارد شده و در حاشیه صفحه دوم مهر ولیعهدی او است .

(۵۲۰)

۱۳۱

جاهی

باندازه ۲۳۰ × ۳۵۰ - جلد میشن نرناکی تریج و سر تریج و گوشه و حاشیه و متن ضربی عالی، اندرون تجماع بشکی ضربی طلاپوش تریج و گوشه و حاشیه سوخت محرق طلاپوش زمینه نارنجی و لاجوردی سبز فرسوده - کاغذ بخارانی جدول زرین - عنوانها بشنگرف - دو صفحه اول دو شمه مذهب مرصع خوش که در تریجهای کوچک آن روی متن زرقام جامی بالقلب و عنوانین کتابهای کلیات بخط ثلث خوش بسفیداب نوشته شده و متن دو صفحه بوقه اندازی مذهب است - دو صفحه اول متن کتاب متن و حاشیه مذهب مرصع عالی که در میان هر صفحه روی متن زیری حفظ رقاع بسفیداب هشت سطر از دیباچه کلیات نوشته شده و در چهار کتیبه در پیشانی و ذیل دو صفحه چهار مصراع؛ « فصله شهرت نبود چاسی ۵۰۰ بهمان خط نوشته شده - بیت و دوسر توح مذهب مرصع عالی که در کتیبه هر یک روی زر عنوان هر کتاب بخط رقاع عالی نوشته شده است ۱۰۲۸ صفحه ، هر صفحه ۲۷ سطر (در نیمه اول کتاب) و ۴ سطر (در نیمه دوم) ، هر سطر دویست ۱۳۲ میمتر - بدون رقم - تاریخ تحریر سنل ۹۸۶ (۹۸۳ ؟) (شماره ۹۴۷۲)

۱: مجلد مشتمل است بر: (۱) تذکره الاحرار - ۲) سبحة الابرار - ۳) یوسف و زلیخا - ۴) لیلی و محبتون - ۵) دفتر اول سلسله الذهب - ۶) دفتر ثانی سلسله الذهب - ۷) دفتر ثالث سلسله الذهب - ۸) خردنامه اسکندری - ۹) سلابان و ابسال - ۱۰) دیوان اول (مقدمه سنور و صناد و غزلیات) - ۱۱) دیوان ثانی (مقدمه و قصاید و غزلیات) - ۱۲) دیوان ثالث (مقدمه و قصاید و غزلیات) - ۱۳) منشآت - ۱۴) بهارسان - ۱۵) رساله اول معنی - ۱۶) رساله ثانی معنی - ۱۷) رساله ثالث معنی - ۱۸) رساله عروض - ۱۹) رساله قافیه - ۲۰) رساله موسیقی .

آغاز: حمدی که نواایح اشعه لمعات معرفتش ... ه

بایان رساله ثالث معنی: «تحریر آئی آخر شهر صفر ختم بالخیر و نظیر ۹۸۶ الحمد لله رب العالمین»

بایان رساله قافیه: «تمت الرساله فی علم القوافی بعون الملک النوائی، تحریر آئی: شهر ربيع الشانی ۹۸۶»

بایان کتیب: «اینست بیان آنچه از اصل و فروع این فن میسر شد و اله ... تحریر آئی فی خامس عشر شهر شعبان المعظم سنه ثلث و ثمانین و تسعمائده فی الهجرة المصطفویه النبویه» که بنظر میسرید بجای «ست» کتاب انبیاها «ثلث» نوشته باشد .

نسخه در تاریخ سال ۱۳۳۰ متعلق به محمود میرزا فرزندان فتحعلیشاه بوده و در آن هنگام میرزا محمد شفیق صدراعظم برنی شاهزاده بوده و کتاب را میرزا شفیق برای او ضبط کرده است . پشت صفحه اول و آخر این مطابقت ثبت و بعهدهای متعدد محمود میرزا است - سال ۱۲۸۳ از عرض ناصرالدین شاه گذشته و در حاشیه صفحه اول نسخه الاحرار مهر او هست .

(به نسخه شماره ۲۰۴ نیز مراجعه شود)

ات

جامی

یافتند از ۲۲۵ × ۳۶۰ - جلد تجماع بشمی صادر - کاغذ بخارانی
 جدول زرین - عنوانها بشتگرف - دو صفحه اول بشرح مجلد اول - دو صفحه
 دو بشرح مجلد اول ولی بخط نستعلیق و هفت سطر (بیت و دو سر لوح
 مذهب مرصع بشرح مجلد اول - ۱۳۱۱ صفحه ۴ هر صفحه ۲۵ سطر
 هر سطر ۱۳۲ میلیمتر - بدون رقم - تاریخ تحریر ۹۸۲ - (هـ) (شماره
 ۲۲۹۴ این مجلد مشتمل است بر آثار مشهور جامی بدینقرار : ۱) تفسیر
 فاتحه الکتاب (بعربی) - ۲) چهل حدیث نبوی با ترجمه فارسی منظوم
 (۳ مناسک کلمج - ۴) شواهد النبوة (۵) نجات الانس من حضرات القدس
 (۶) نقد انصوص (شرح نصوص الحکم) (عربی) - ۷) نقد الفصوص (فارسی
 ۸) اشعة اللامعات - ۹) شرح قصیده بسیمیه فارسیه (خمیسه) - ۱۰) شرح
 قصیده ناثیه فارسیه (نظم اندر) - ۱۱) شرح رباعیات در وحدت وجود
 (۱۲) الواح - ۱۳) شرح بیت اول مشهوری (در بیان معنی فی) - ۱۴) شرح
 معنی یس : « زدریای شجاعت ... » امیر خسرو دهلوی - ۱۵) شرح حدیث
 عمده - ۱۶) رساله لآله الاله - ۱۷) حاشیه تقدسیه (حاشیه بر
 بعضی نالیفات خواجه محمد باسرا) - ۱۸) رساله طنز و واجب - ۱۹) رساله
 فی تحقیق مذهب الصوفیه و المنکلمین و الحکماء المقدمین (عربی) - ۲۰)
 رساله وجودیه (عربی) - ۲۱) فواید و اقیه بجل مشکلات انکائیه (تالیف
 ابن حاجب) (بعربی - ۲۲) رساله صرف .

آغاز : مانند نسخه مجلد اول «

بایان شواهد النبوة « المصلح لله رب العالمین ... ۹۸۳ »

آغاز نقد النصوص (عربی) « الحمد لله الذي زين خواتم قلوب اولي
 الهمم بفصوص لنصوص الحكم .. اما بعد فاعلم ان الحكم الفايضه ...
 الاظهر كتاب فصوص الحكم مجمله ماقيه من الحكم والامرار و دفعة
 واحدة على قلب الشيخ الكامل المكمل محسن الملة والدين ابي عبد الله محمد بن
 علي المعروف بابن العربي الطائفي العاتمي الاندلسي قدس الله تعالى) روحه و
 وكثر من عنده فتوجهتم اني كنت برهنه من ازمان مشغورا مطابعتهم مشغولا
 بعدا كرته .. »

پایان نقد النصوص (عربی) « ... وهو يهدي السبيل اليه وينصّب الدليل
 عليه . لتذوق الفراغ عن فكك ختام هذه الفصوص وكشف ابهام هذه النصوص
 العبد المتذلل ... عبد الرحمن احمد انجاسي . . غرة جمادى اولانى
 المعتظمه فى سالك شهر رمت وتسعين و ثمانمائة ... تحرير افي خامس عشر
 شهر جمادى الاخر ٩٨٢ هـ »

آغاز نقد النصوص (فارسي) « الحمد لله الذي جعل صنایع
 قلوب ذوي الهمم قابلة لنقش فصوص الحكم ... اين كلمه چنينست
 از نصوص ارباب فصوص كه در شرح سعالي نقش الفصوص
 كه شيخ كامل مكمل ... سعي الحق والملة والدين محمد بن
 علي العربي قدس الله تعالى سره و اعلي ذكره از كتاب فصوص الحكم
 كه خاتم مصنفات و سبت اختصار فرموده است ... در قيد كتابت
 آورده مي آيد ... »

بازمان نقد الفصوص (فارسي) « ... فارغ شد از اين فوايد
 و نظم اين فوايد ناي شكسته زاويه خمبول و گنج ناي عبدالرحمن بن
 احمد الجاسي ... »

نامش ير ناقدان اين فن زمان نقد نصوص شد سعين
 نيوست زحسن سعي افلام در هشتصد و تحصت و سه با تمام

.....تحریراً فی ۷ شهر شوال شوال منه ثمانین و تسعمائة

من الهجرة النبوية المصطفوية . x

باہان رسالہ وجود : « تحریراً فی شهر ۶ جمادی الاول سنہ ۹۷۰ »
باہان نسخہ :

« تمت [الرسالہ] فی العرف من تصانیف مولانا عبدالرحمان

الجامی غفرالله له ولجميع المؤمنين والمؤمنات بعون الله وحسن توفيقه »
چنانکہ گذشت این مجلد یا مجلد اول آن یک دورہ کاتب
کتابت جامی است کہ کاتب واحد و تزیینات منشاہ دارد و تصانیف
روزگار مدتی آندورا از یکدیگر جدا ساختہ و دوبارہ در یک کتابخانہ
فراہم آورده است .

نسخہ در کتابخانہ سلاطین منوی بودہ و در تاریخ های ۱۱۰۰

و ۱۱۱۵ و ۱۱۲۰ و نیز در تاریخهای ۱۱۵۱ و ۱۱۶۱ و ۱۱۶۲

از عرض گذشتہ است - در تاریخ سال ۱۱۹۷ از ورثہ طعماسب بہرزا
سؤند الدولہ برای کتابخانہ خریداری شدہ است .

(۵۲۰)

شعبہ

جامی

یادداشتہ ۱۵۷ x ۲۳۰ - جلد تیسام قہوہای ترفیح و سر ترفیح

و گوشہ منگتہ نولادار - کاغذ بخارائی نخودی جدول زرین - عنوانها
بخط نسخ متوسط ہوتہ و شنگرف و لاجورد - دو صفحہ اول ہر ستونی
بہن منظور طلا اندازی - پنج سربوح مذہب برصیح کہ در کتبہ ہریک
روی متن زر عنوان آن ستونی بخط ثلث خوش ہسیدتہ تحریر دار
نوشتہ شدہ است - ۶۲۲ صفحہ ۱ ہر صفحہ ۱۹ خط ، ہر سطر دو بیت
۱۱۰ میلیمتر - خط نستعلیق کتابت قدیم متوسط - بدون رقم - تاریخ
تحریر سال ۹۰۳ (?) (شماره ۱۰۱۰)

نسخه ششم است بر مشنویهای: مبحثه الابرار - یوسف وزلیخا
لیلی و سجنون - خسرو نامه اسکندری - تحفة الاحرار
آغاز:

« الصنته الله که بخون گرفتیم بکینند چو غنچه عاقبت بشکفتیم
پایان خسرو نامه اسکندری :

« نعت فی دستخط ذوالحججه سنه ۹۰۳ . اللهم اغفر لصاحبه
و کاتبه . » و بخط دیگر در دنبال آن : « وقع الفراغ عن مطالعته من
قائمته الی خاتمه يوم الاربعاء رابع عشر ربيع الاول سنه ۹۷۸ ۹۰۰ »
پایان نسخه :

« بسر حد اتمام رسیده شد . . . و انتظام ابن مبحثه در ماه تیسع
و شهر تراویح منتظم در منگه شهر سنه ست و ثمانین و ثمانمائه . . .
و سلم نسبتاً کثیراً » نسخه فرسوده و رطوبت دیده و وصالی شده است .
تاریخ تحریر نیز محوشده و یادقت سال ۹۰۳ را مینویس خوانند .
ناد دانسته‌های سفید در زیر کاغذ جدید که در تعمیر چسبائیافته
پنهان شده است - اثتقانی از قصر بلور .

(۵۲۲)

جامی

باندازه ۱۶۵ x ۲۹۵ - جلد مبشش سرخ عنابی قرنج و سر قرنج
بریده ضربی طلاپوش خوش ، اندرون تیمارچ مائه ساقی چناری جدول
مذهب - کاغذ سمرقندی جدول زرین - عنوانها بشنگرف - دو صفحه
اول متن و حاشیه مذهب مرصع لاجوردی عالی که در وسط هر صفحه
بتج سطر از آغاز متن نسخه نوشته و بین سطور طلا اندازی شده است .
هشت لوح مزدوج مذهب مرصع لاجوردی عالی - در پایان هر مشنوی

آنچه از صفحه بیاض مانده پخته اندازی مذهب شده است و آخر مشهوری
 دوم در این قسمت بیاض یکک نوحه قابسازی مذهب بر صبح است که
 در میانه آن تصویر زن جوانی نقاشی آبی رنگ شده است - . . . صفحه
 هر صفحه ۳۱ سطر، هر سطر دو بیت ۱.۲ بیلتر - خط نستعلیق
 کتابت خفی متوسط - رقم جلال الدین محمود - تاریخ تحریر سالهای
 ۹۶۳ و ۹۷۸. (شماره ۲۲)

نسخه مشتمل است بر : تحفة الاحرار - سبحة الأبرار - سلسلة
 الذهب دفتر اول - سلسلة الذهب دفتر ثانی - سلسلة انذهب دفتر ثالث
 یوسف و زلیخا - سلمان و ایسان - خسرو نامه اسکندری .

آغاز :

بسم الله الرحمن الرحيم رب يسر و تمم بالخیر حامداً لمن
 جعل جنان کل عارف »

پایان تحفة الاحرار : « تمت کتاب تحفة الاحرار فی شهر رمضان
 المبارک سنه ۹۷۸ بآخ انجانید . کتبه العبد جلال الدین محمودین
 فیروز یخت الحسینی غفر ذنوبه و ستر عیوبه »

پایان سلسلة الذهب : « تحریراً فی شهر رمضان المبارک سنه ۹۷۶
 کاتبه انعبد جلال الدین محمودین فیروز یخت الحسینی غفر ذنوبه »
 پایان یوسف و زلیخا : سنه ۹۶۳ »

پایان سلمان و ایسان : « تحریراً فی اواسط شهر محرم الحرام
 سنه ۹۶۳ کاتب العبد العذلب جلال الدین محمودین فیروز یخت
 الحسینی غفر ذنوبه »

پایان نسخه :

« که تاپنیه از گوش و دل بر کشیم همه گوش گردیم و دم در کشیم »

سال ۱۲۳۲ از عرض فتحعلیشاه گذشته و نام او در قرن چهارم روی
متن زر در بالای صفحه اول کتاب نوشته شده و سال ۱۲۹۳ از عرض
ناصرالدین شاه گذشته است و مهر او در بالای صفحه اول است

(۵۲۳)

صیحه

جامی

باندازه ۱۸۵ × ۴۱۷ جلد تیماج مشکمی رنج و جدولی که
زمینه سبز کاغذ بخارائی جنود زرین - عنوانهایشنگرف - دو صفحه اول
اول متن و حاشیه مذهب مرصع خوش که در میان هر صفحه - به
از آغاز کتاب نوشته شده و بین سطرها اندازی منقش شده است
چهار کتیبه بهشانی و ذیل روی متن زر بونه اندازی عنوان کتاب و رقم
جامی بخط کُت خوش بسقیداب تحریر دار نوشته شده - در
دهدای هر یک از قسمتهای کتاب بین سطرها اندازی - در
مزدوج مذهب مرصع خوش که در کتیبه هر یک روی متن زر
ثلث عنوان هر قسمت نوشته شده است - ۸۲ صفحه - هر
سطر ۱ هر سطر دو بیت ۱۱۳ سلیس - خط نستعلیق کتات منظر
بدون رقم - تاریخ تحریر سال ۱۰۳۸ (؟) (شماره ۶) .

نسخه چنین تقسیم شده است: صیحه الأبرار یا دیباچه مشهور
صیحه الأبرار - نفیحة الأبرار یا دیباچه مشهور - سلسلة الذهب دفرال
یا دیباچه مشهور - سلسلة الذهب دفرانی - سلسلة الذهب دفرال
علائان و اسال - خسرو نامه اسکندری - لیلی و مجنون - یوسف و زلیخا
آغاز:

« المنة لله که بخون گوسفتم نکه چند جو غنچه عاقبت بشکرم

بايان خورد نامه اسکندری : ثم هذه الكتاب الشريف في يوم
الاثنين شهر شعبان المعظم سنة ثمان و مائة الف [كذا] الهجرية
النبوية والحمد لله رب العالمين .

بايان كتاب :

« زيانرا گو شمال خامشی ده

که هست از هر چه گویی خامشی به »

« غریق رحمت بزدان کسی باد

که کتاب را بالحمدی کند یاد »

« تمه الكتاب بعون الله الملك الوهاب والحمد لله رب العالمين .

آمین »

تاریخ تحریر در متن « سنة ثمان و ثلاثين مائة » است که بعداً
یک « الف » نیز در بالای « مائة » نوشته اند و بنظر میرسد که کتاب
بجای « الف » « مائة » نوشته است و تاریخ تحریر یقیناً قرن یازدهم
است نه دوازدهم و تاریخ صحیح باید سال ۱۰۳۸ باشد .

نسخه سال ۱۳۳۲ ، از عرض فتحعلیشاه گذشته و در حاشیه
صفحه اول نام او بسفیداب روی متن زر در ترنجی نوشته شده بسال
۱۲۸۳ از عرض ناصرالدین شاه گذشته و در حاشیه صفحه اول بهر
او را دارد .

(۵۲۴)

صیحة

جامی

باندازه ۱۵۵ x ۲۵۷ - جلد ساغری مشکی تریج و نیمترنج
و گوشه بریده ضربی صلابوش ، اندرون پیشین شنایی تریج و حاشیه

مذهب - کاغذ تومہ جدول و کمند زرین - عنواناتها پشتگرف - دو صفحہ
 اول ہر مثنوی متن و حاشیہ بین سطور طلاً اندازی و بین مصرعہا
 تسمیۃ منقش ، حاشیہ مذهب منقش یا گلکاری - نہ سر لوح مزدوج
 مذهب مربع میانسازی خوش کہ در کتیبہ ہریک روی متن زر عنوان
 ہر مثنوی پشتگرف نوشتہ شدہ و در آخر نسخہ یک لوح زمینہ زر
 بوٹہ اندازی دارد - ۵۷۳ صفحہ ، ہر صفحہ ۲۱ سطر ، ہر سطر
 دو بیت ۱۰۲ میلیمتر - خط شکستہ نستعلیق کتابت خفی عالی - رقم
 محمد رضا - تاریخ تحریر سال ۱۱۸۷ ، (شماره ۱۲۲۹۷) -

نسخہ چنین منقسم است : دفتر اول سلسلۃ الذہب - دفتر ثانی
 سلسلۃ الذہب - دفتر ثالث سلسلۃ الذہب - سلمان واپسان - سبحۃ الابرار -
 تحفۃ الاحرار - یوسف و زلیخا - لیلی و مجنون - خسرو نامہ اسکندری .
 آغاز :

« تعالٰی الحمد قبل کل کلام بصفات الجلال و الا کرام »

بایان مثنوی یوسف و زلیخا : « تمت الكتاب بعون الملك الوهاب
 فی اوائل شهر شعبان المعظم سنہ ۱۱۸۷ ، در محروسہ اصنیان خلد
 بنیان . حررہ العبد الاقل محمد رضا »
 پایان کتب :

« کہ تا پنیہ از گوش دل پر کشیم

ہمہ گوش یاشیم و دم در کشیم »

« کتبہ العبد الاقل محمد رضا خفی عنہ . »

در نیمہ دوم صفحہ آخر چندین سطر نوشتہ تملہ بودہ است کہ
 روی آنرا تذهیب و تزئین کردہ و نونانیدہ و فقط رقم را باقی گذاشتہ اند .
 نسخہ از عریض فتحعلیشاہ و ناصرالدین شاہ گذشتہ است و بی
 یاد داشتنہا و مہر و نام آندو را محو کردہ اند .

مجموعه

جاهلی

باندازه ۲۲۵ x ۳۴۰ - جلد تیماج مشکي ثلج و سر ثلج و گوشه و من و دو حاشیه بند رومی سوخت تحریر طلابوش ، اندرون متن و حاشیه سوخت بحرق زمینه الواح مذهب عالی - صفحه ها متن و حاشیه ، کاغذ متن بخارانی نباتی زرفشان جدول زرین - کاغذ حاشیه سمرقندی سفید عموماً حککاری با نقش گل و شاخه و جانوران مذهب بطلای الواح - سر سخنها بخط رقاع کتابت عالی بوم الواح روی متن زریا رنگارنگ نوشته و بوته اندازی شده است - گوشه بالای صفحات عموماً وصالی جدید شده است - پس از صفحه ۷۹ ، چهار ورق که ساقط بوده نو نوشته و الحاق کرده اند - سه صفحه بدرقه اول و آخر کتاب متن و حاشیه تشعیر سازی مذهب عالی - دو صفحه پیش از متن کتاب دو مجلس میثاتور آب رنگ ممتاز و هر صفحه یک حاشیه مذهب برصع و یک حاشیه تشعیر سازی مذهب ممتاز دارد و در میان هر صفحه یازده سطر از متن کتاب نوشته شده و بین سطور طلا اندازی نقش است و در پیشانی و ذیل این دو صفحه روی متن زر بوته اندازی بخط رقاع عالی بقلم سفیداب تحریر دار نوشته شده است . « هذه خمسة كتب بالنسبة الى الكتب المنظومة المشهورة الجامعة ، كانشس الطالعة بين الكواكب الالامعة المنتمل على فرايد ، جواهر بحر المعارف والمتضمن باتوار اسرار الحكم والعلوم من الدقائق ، من انفاضات خاتم العلماء والعرفاء الكاملين المحقق العلامی المولی عبدالرحمن الجانی . »

دارای هشت مجلس تصاویر میثاتور که در چهار موضع کتاب

دو بدو در دو صفحه روبرو تصویر شده است و هفتگی یک حاشیه
مذهب مرجع و یک حاشیه شعیر سازی مذهب ممتاز دارد بشرح ذیل:

دو مجلس با یک رقم: «عمل حیدر علی خواهر زاده استاد بهزاد»

« عمل قاسم علی چهره گشای »

« عمل مظفر علی برادر زاده استاد بهزاد »

« عمل مقصود شاگرد استاد بهزاد »

چهار مرتب مذهب مرجع عالی که در هر یک روی متن زر
عنوان مثنویها بخط رفیع عالی بسفیداب تحریر دار روی متن زر پخته
اندازی نوشته شده است - ۶، ۷ صفحه ، هر صفحه ، ۴ سطر ، هر سطر
دو بیت - خط نستعلیق کتایت عالی - رقم میرعلی هروی - تاریخ سال
۹۲۸ هـ (شماره ۱۲۲۸۵)

نسخه مشتمل است بر : یک مقدمه مشهور - تحفة الاحرار -
سبحة الابرار - یوسف و زلیخا - لیلی و مجنون - خرد نامه اسکندری .
آغاز نسخه :

« قبله سمت خدای شناس هست بر نعمت خدای سپاس »
« ... اما این پنج مثنویست نمودار پنج گنج ، فی نبی پنجه ایست
از گنجهای اسرار کوه سنج : اول تحفة الاحرار ... دوه سبحة الابرار ،
سیوم یوسف و زلیخا ... چهارم لیلی و مجنون ... پنجم خرد نامه
اسکندری ... »

پایان :

« که تا بنده از گوش جان بر کشیم همه گوش گردیم و دم در کشیم »
« خدم بکتابتها العبد العذنب علی الحسینی الهروی ، سامورا
یاسر الصنیع المطبع لآزال ناقد فی اقطار الأمصار فی شهر
ربیع الاول سنه ثمان عشرين و تسعمائة الهجرية النبوية . »

ظاہر کتاب یاہر سلطان حسین بیزا باقر کتابت و تذهیب
و تزئین شدہ است .

تمامی یادداشتہا و بینہا و مہرہای پشت کتاب را بطرز
ناہنجاری معر کردہ اند .

(۵۲۷)

ضمیمہ

جامی

یاندازہ ۱۵۵ × ۲۲۵ - جلد تیماج ماضی حاسینہ متنگہ مذہب
چند - کاغذ سمرندی جدول زرین - عنوانها بزر و لاجورد - پنج
سر لوح مذہب لاجوردی عالی کہ در کتبہ ہر یک روی سن زر بخط
کوئی نرینی « بسمہ » و « اللہ ولسواہ » و « الحمد » نوشتہ شدہ است
دو صفحہ نیش از سن دو مجلس سکار میدانور خوش فرسودہ و معر
نمہ و قلم بردہ - ۷۷۹ صفحہ ، ہر صفحہ ۲۱ سطر ، ہر سطر ۴۰
مہلیمتر - خط نستعلیق کتابت خلفی نزدیک بغاير - بدون رقم و تاریخ
تحریر (قرن ۱۱) . (شمارہ ۲۲۷) .

نسخہ مشتمل است بر : نعتہ الاحرار - سبحۃ الابرار - یوسف
و زلیخا - لیلی و مجنون - خرد نامہ اسکندری ،
آغاز :

« بسم اللہ الرحمن الرحیم هست صلائی سر خوان کریم »
پایان :

« کہ ناسبہ از گوش دل بر کنیم همه گوش گردیم و دم در کشیم »
« تمنا کتاب »

سال ۱۳۸۳ از عرض ناصر الدین گذشتہ است و در بالا
و حاشیہ صفحہ اول مہر او را دارد .

جاهلی

باندازه ۲۲۵ × ۳۵۵ - جلد تیماح حنائی حائیه منگنه مذهب
جدید - صفحات متن و حاشیه ؛ کاغذ متن حنائی حاشیه کشمیری
زرشبان تا صفحه ۲۶۶) جدول زرین - در هر صفحه سه لچکی
مذهب مرصع عالی دارد - عنوانها بزیر لاجورد در سرسخنهای مذهب
مرصع عالی نوشته شده و جای بعضی عنوانها بیاض است - دو صفحه
اول متن و حائیه مذهب مرصع سناز و در میان هر صفحه ۷ سطر
از آغاز کتاب نوشته شده و بین سطور طلا اندازی منتش و در چهار
کتیبه پشانی و ذیل روی متن زر بخط ثلث عالی و کوفی تزئینی
« بسمله » و « حمدله » بالاچورد و سفیداب نوشته شده است - دوسرلوح
مذهب مرصع سناز ۵۲ × صفحه ۴ هر صفحه ۱۷ سطر ، هر سطر یک
بیت ۱۰۵ سیلیمتر در متن و حاشیه هر صفحه ۱۴ بیت در ۲۸ مصراع
خط نستعلیق کتابت جلی خوش و عنوانها و چند سطر آخر رقاع
کتابت خوش - خط حاشیه - رفیم سلطانتعلی قاضی تاریخ تحریر سال
۱۸۹۸ ، (شماره ۲۵۸) -

نسخه مشتمل است بر : مقدمه دیوانهای سه گانه - دیوان
اول (فاتحه الشیاب) ، در متن - مقدمه دیوان ثانی - دیوان تانی
(واسطه العتد) ، در حاشیه و فاقد دیوان ثالث (خاتمة الحیوة) است
آغاز :

« بسم الله الرحمن الرحيم . بعد از ادای نهای جمیل جلیل . . . »
پایان :

« چه خوش باشد که در کثانته شم دو همدرد دل گویند یا عمه »

« قد وضع الفراع من كتابة هذه الدواوين بتوفيق الملك المبین
علی یدی العبد الفقیر المحتاج الی رحمة الله العفی سلطان علی القابنی
شفرانه ذنویه وستر عیویه فی شهر ربیع الاول ثمان و تسعین و ثمانمائة
الهجرية النبویه علیه افضل الصلوات واكمل التحیات . »

این نسخه نفیس را که در حال حیات جامی برای خود وی بامر
امیر علی شیر نوائی یا سلطان حسین میرزا باقرآباد سلطانی قاپنی
شروع به استکتاب کرده است ، بنظر میرسد که تمام ناگشته ، جامی
در گذشته باشد ، زیرا که اولاً فاقد دیوان ثالث است و ثانیاً تذهیب
و تزئین آن نا تمام مانده و جزوه های آن هم تکجیف ناکرده بود که
سلطین عند آنرا جمع آوری کرده و دستور داده اند که قسمت ساقط آن
(از صفحه ۶۶ تا ۷۶) را استکتاب کرده ، بان افزودن و تصحیف
و تجلید و متن و حاشیه کرده اند ، اما قسمت نو نویسی آن بخط
عبدالرحیم زرین قلم (عنبرین قلم) خوشنویسی دربار پادشاهان هند
است ولی با اینکه نسخه را تکمیل کرده اند ، در حال حاضر باز هم
مغذاری ساقط دارد یعنی غزلیات بقایه ، میم ، رسیده و نا تمام مانده
و قسمت موجود که بخط سلطانی است ، از مقطعات شروع شده است ،
و بنظر میرسد که در دفعه دوم که ظاهراً در زمان پادشاهان قاجار
ترمیم شده است ، همین اندازه از دیوان در دست بوده و در ترمیم
اول کامل بوده است و جلد اصل آن که سوخت بوده در این زمان
با آن نبوده است که جلدی تمساجی نو برای آن ساخته و در صحافی
اندکی از حاشیه را برینده اند و بسیاری از یادداشتها و مهرها را از
میان برده اند و فقط از بعضی مهرها اثری است که غالب استفاده نیست
و نیز پشت صفحه اول نیز کاغذی چسبانیده شده که یادداشتهای موجود
را محبوس ساخته اند .

بهر حال نسخه ابتدای متعلق بکتابخانه سلاطین گورگانی بود
و پشت صفحه اول این یادداشتها موجود است.

« الله اکبر ، پنجم آذر سنه یک داخل کتابخانه این نیازمند
درگاه آلهی شد. حرره نورالدین جهانگیر شاه بن اکبر پادشاه. »
« بسم الله الرحمن الرحیم ابن دیوان ملاجاسی علیه الرحمه
بتاریخ بیست و پنجم بهمن آلهی موافق هشتم شهر جمادی الثانیه
سنه ۱۰۳۷ هجری که روز جلوس مبارکست داخل کتابخانه این
نیازمند درگاهشده. حرره شهاب الدین محمد شاه جهان پادشاه بن
جهانگیر پادشاه بن اکبر پادشاه غازی قیمت چهار هزار روپیه و تسجیم
مهرهای آن: « صاحب قران ثانی شهاب الدین محمد شاه جهان پادشاه
غازی ۱۰۳۷ سنه احد » و « ابوالمظفر محیی الدین عالم گیر پادشاه
غازی ۱۰۷۰ سنه احد »

پشت صفحه آخر و در همین صفحه عرض های متعدد با نام
و مهر کتابداران : اعتماد خان شاهجهانی - محیی الدین علیخان -
محمد علی شاهجهانی - عنایت خان شاهجهانی - صالح خان شاهجهانی
شمس الدوله تهور بهادر خان - چلبی خان - محمد سومن - محمد
یوسف - حبیب الله - آقا ابن ملا بدیع الزمان - عبدالحق شاهجهانی ،
پیداست .

نسخه بعدها بتملك میرزا مهدیخان استرآبادی نادرى افتاده
و پشت صفحه اول و آخر شهری هسته بالاخره در زمان ناصرالدین شاه قاجار
وارد کتابخانه و تعمیر و تجلید شده و در حاشیه صفحه اول مهر او
هست و سال ۱۳۲۲ نیز از عرض گذشتمه است .

جاهی

باندازه ۱۶۰ × ۲۴۲ - جلد تهاج تریاکی متن و حاشیه ضربی
 طلاپوش ، اندرون تهاج عنانی تریج و سر تریج و حاشیه سونخت
 معرق عالی زیننه فیروزه‌ای - صفحات متن و حاشیه قطعه مازی، کاغذ
 بتن سمرقندی نخودی و حاشیه چهره‌ای که در هر صفحه (باستانه
 معدودی از صفحات) سه تریج و نیم‌تریج حل‌کاری دارد - عنوانها
 بزر و لاجورد - دو صفحه اول متن و حاشیه مذهب مرصع عالی که
 در میان هر صفحه هشت مطر از آغاز کتاب نوشته شده بین مطور و طلا
 اندازی منقش است و در چهار کتیبه پیشانی و ذین عنوان کتاب
 بسفیداب روی زر نوشته شده سر لوح مزدوج و یکک سر فصل مرصع
 مذهب عالی - ۴۹۶ صفحه ، هر صفحه ۱۷ سطر ، هر سطر یکک بیت
 ۷. بیلیمتر - خط نستعلیق کتابت خفی متوسط - رقم محمد حسین بن
 سیف‌الدین علی - تاریخ تحریر سال ۹۷۱ . (شماره ۲۵۶)

نسخه فقط دیوان اول (فائحه الشبَاب) و مشتمل است بر :
 مقدمه مشهور - قصاید - مقطعات - غزلیات - (مرتب) - رباعیات -
 آغاز :

« بسم الله الرحمن الرحيم همت صلاي سرخوان کریم »
 پایان :

« بختم هوس بود ز خون من خاسی بر صفحه ابام پماند نامی »
 « تعت الكتاب بعون ملك الوهاب علی ند عبد الضعیف محمد

حسین بن خواجه سیف‌الدین علی مشرالله عبوده ، بدر السلطنة سمرقند
 رحمت عن الافات والبلیات ۹۷۱ »